

*Bakı Dövlət Universiteti  
Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin  
65 illik yubileyi qarşısında*

**BAKİ DÖVLƏT UNIVERSİTETİNİN  
KİTABXANAÇILIQ-İNFORMASIYA FAKÜLTƏSİ  
İNKİŞAF YOLLARINDA**

**Azad QURBANOV**  
*Bakı Dövlət Universiteti  
Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekani,  
fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent  
azadbey@mail.ru*

**Knyaz ASLAN**  
*Bakı Dövlət Universiteti  
Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi  
kafedrasının müdürü,  
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent  
knyazaslan@mail.ru*

**Açar sözlər:** *ali kitabxanaçılıq təhsili, kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi, kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiya, kitabşünaslıq*

*Məqalədə Azərbaycan Respublikasında ali kitabxanaçılıq təhsilinin inşasının qoyulması, Bakı Dövlət Universitetində kitabxanaçılıq şöbəsinin və müstəqil kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılması məsələləri geniş şərh edilmiş, son zamanlar Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin elmi-pedaqoji və tədris sahəsində qazandığı uğurlar ümumiləşdirilmiş, aparılan islahatlar haqqında məlumat verilmişdir.*

Son zamanlar Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin Bolonya prosesinə qoşulması ilə əlaqədar ölkə ali məktəblərinin bayraqları olan Bakı Dövlət Universitetində bir sıra mühüm işlər görülməkdədir. Bu ali təhsil və elm ocağında aparılan köklü islahatlar, tədris və elmi-tədqiqat sahəsində qazanılan nailiyyətlər çoxsaylı professor-müəllim heyətini və tələbə kollektivini yeni-yeni qələbələrlə ruhlandırır. Əminliklə demək olar ki, inşas mahiyyəti Avropa universitetlərinin integrasiyasına qoşulmaq olan Bolonya prosesində səriştəli pedaqoqlarımızın peşəkarlığı sayəsində tələbələrimizin

qazanacaqları biliklər onların seçdikləri ixtisaslar üzrə yüksək səviyyəli kadrlar kimi yetişmələrinə yardımçı olacaqdır.

Bu gün fəxrli deyərlik ki, məhz universitetimizin rektoru, millət vəkili, akademik Abel Məhərrəmovun təşəbbüsü və gərgin əməyi sayəsində BDU-nun sürətlə inkişaf edən, yenidən qurulan fakültələri, kafedraları, laboratoriyaları özünün səriştəli mütəxəssisləri, müasir texnoloji avadanlıqları ilə dünyanın ən qabaqcıl elm və təhsil məbədləri ilə rəqabət aparmaq qüdrətinə malikdir. Dünya ölkələrinin bir çox ictimai-siyasi xadimlərinin, elm, təhsil və mədəniyyət nümayəndələrinin Bakı Dövlət Universitetinin fəxri doktorları seçilməsi də bu doğma elm-təhsil ocağının zəngin milli-mənəvi dəyərlərini qoruyub saxlamaqla yanaşı beynəlxalq aləm, Avropanın mədəni-intellektual həyatına hərtərəfli inteqrasiyasına əsaslı zəmin yaradır.

Elə son zamanlarda aldığımız xoş xəbərlər bu fikri bir daha təsdiqləyir: Böyük Britaniyanın paytaxtı London şəhərində yerləşən Beynəlxalq Ali Təhsil və Elmlər Akademiyası (International Academy of Sciences and Higher Education (İASHE)) postsovet dövlətlərində İASHE-nin rəsmi partnyoru olan Ümumi Ukrayna Akademik Birliyi (Kiyev-Odessa) ilə birgə postsovet məkanına daxil olan ölkələr arasında elmi analitika üzrə regional yarışmanın test proqramını reallaşdırmışdır. İASHE-nin “Elmi analitika üzrə kontinental, milli və regional yarışmalar və dünya çempionatı” layihəsi çərçivəsində keçirilən bu yarışmanın nəticələrində görək Bakı Dövlət Universiteti ayrı-ayrı reytinglər üzrə aparıcı yerləri tutmuşdur. Belə ki, Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin flaqmanı “Ali Təhsil Müəssisələrinin elmi-tədqiqat sahəsində aktivliyi” nominasiyası üzrə 1-ci, “Ali Təhsil Müəssisələrinin elmi-tədqiqat sahəsində effektivliyi” nominasiyası üzrə 2-ci, “Gənc alim və tələbə gənclərin elmi-tədqiqat sahəsində aktivliyi” nominasiyası üzrə 3-cü, nəhayət, “Gənc alim və tələbə gənclərin elmi tədqiqat sahəsində effektivliyi” nominasiyası üzrə 21-ci yeri tutub. Eyni zamanda, İASHE-nin Ekspertlər Şurası Bakı Dövlət Universitetini beynəlxalq qızıl nişanəsi olan “Sokrat Medalı” ilə təltif etmişdir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi Bakı Dövlət Universitetinin aparıcı humanitar fakültələrindən biridir.

Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi 1947-ci ildə «Respublika mədəni-maarif müəssisələri üçün kadr hazırlamaq haqqında» xüsusi qərar qəbul etdi. Bu dövlət sərəncamı 1947-48-ci tədris ilində Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsi nəzdində yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrlar hazırlayan Kitabxanaçılıq şöbəsinin təşkil edilməsi və onun gələcəkdə ayrıca fakültəyə çevrilməsi qərara alınmışdı.

Beləliklə, 1947-48-ci tədris ilində universitetin Filologiya fakültəsi nəzdində Kitabxanaçılıq şöbəsi fəaliyyətə başladı və birinci il şöbəyə 16 tələbə – 5 oğlan və 11 qız qəbul edildi. Bu şöbənin təşkili respublikamızın

mədənî həyatında mühüm əhəmiyyətli malik idi. Belə ki, şöbənin açılması mədəniyyətin mühüm tərkib hissəsi olan kitabxanaların yüksək ixtisaslı mütəxəssis kadrlarla təmin edilməsi üçün əsaslı zəmin yaradır, kitabxana işinin inkişafına təkan verirdi. Şöbənin məhz universitetdə açılması isə tədris prosesinin uğurlu təşkilinə səbəb olmaqla yanaşı, kitabxanaçılıq ixtisasının, kitabxanaçılıq sənətinin perspektiv inkişafına da şərait yaradırdı. Belə ki, yalnız hərtərəfli elmi-pedaqoji kadrlara malik olan universitet mühitində kitabxanaşünaslıq-biblioqrafiya ixtisasının xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq müxtəlif fənlərin tədrisini təşkil etmək imkanı var idi.

Belə bir fakt da əlamətdardır ki, SSRİ-də ilk universitet kitabxanaçılıq təhsili məhz Azərbaycan Dövlət Universitetində təşkil edilmişdir. Təcrübə göstərir ki, kitabxanaçı kadrların mədəniyyət insti-tutlarında və pedaqoji institutlarda deyil, universitetdə hazırlanmasının olduqca böyük üstünlükləri vardır. Beşillik tədris planı ilə işləyən universitetlərdə kadr hazırlığının keyfiyyətini yüksəltmək, əsaslı və ictimai elmlər dərindən öyrənilmiş geniş profilli kadrlar hazırlamaq üçün şərait olduqca əlverişlidir.

1947-1948-ci tədris ilində Bakı Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsi nəzdində Kitabxanaçılıq şöbəsinin yaranmasında Azərbaycanın tanınmış elm və mədəniyyət xadimlərinin, o sırada 1944-1950-ci illərdə bu ali təhsil ocağının rektoru olan görkəmli fizioloq alim, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademiki, məkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor Abdulla Qarayevin, 1945-ci ildə respublika Nazirlər Soveti yanında Mədəni-Maarif Müəssisələri Komitəsinin sədri vəzifəsində işləyən görkəmli yazıçımız Süleyman Rəhimovun mühüm rolu olmuşdur.

Professor A.Xələfov yazır ki, həssas insan və yetkin bir ziyalı olan Süleyman Rəhimov da kitab və kitabxana işini mədəni inkişafın mühüm sahəsi kimi çox yüksək qiymətləndirir, mütaliəni xalqın şüurlanmasının əsas vasitələrindən biri hesab edirdi. O, demək olar ki, hər il Kitabxanaçılıq fakültəsinin tələbələri ilə görüşür, bu sahədə yüksək ixtisaslı kadrların yetişdirilməsini, cavan alimlərin hazırlanmasına qayğı göstərirdi. Xüsusi vurğulamalıyıq ki, məhz Süleyman Rəhimovun mədəni-maarif müəssisələrində başçılıq etdiyi dövrdə – 1945-1953-cü illərdə kitabxana işinin hərtərəfli inkişafı, xüsusilə kitabxanaların maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, kitabxana şöbələrinin artması, kitab fondlarının çoxalması, əhaliyə kitabxana xidmətinin təkmilləşdirilməsi sahəsində ciddi müvəffəqiyyətlər əldə edilmişdi. Bu da maraqlı faktdır ki, Süleyman Rəhimov Kitabxanaçılıq şöbəsinin ilk müəllimlərindən biri kimi tələbələri «Azərbaycanda kitab tarixi» fənnindən mühazirələr oxumuş, kitab mədəniyyətimizin formalaşmasına öz töhfələrini vermişdir.

Respublikamızda ali təhsilli kitabxanaçı kadrlara olan böyük tələbat nəzərə alınaraq 1955-ci ildə Kitabxanaçılıq şöbəsinin qiyabi Azərbaycan

bölməsi təşkil olundu və birinci il həmin bölməyə 12 tələbə (2 oğlan, 10 qız) qəbul edildi. Beləliklə, zəngin iş təcrübəsinə malik olan kitabxanaçılar istehsalatdan ayrılmadan ali ixtisas təhsili almaq imkanı qazandılar.

1959-cu ildə isə qiyabi Kitabxanaçılıq şöbəsinin rus bölməsi yaradıldı və ilk dəfə buraya 16 tələbə (1 oğlan, 15 qız) qəbul edildi. Zaqafqaziyada yeganə olan bu bölmədə Gürcüstan, Ermənistan və Dağıstandan gələn gənclər də yüksək kitabxanaçı-bibliograf ixtisasının sirlərini yiyələnməyə başladılar.

Kitabxanaçılıq şöbəsi 1947-ci ildən 1958-ci ilədək Filologiya fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərdi. Professor A.Xəlfov yazır ki, müharibədən sonrakı illərdə bu fakültənin yanında Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, rus dili və ədəbiyyatı, şərq dilləri və ədəbiyyatı, incəsənət, məntiq-psixologiya, jurnalistika və kitabxanaçılıq şöbələri vardı. Burada məşhur alimlərimizdən Əli Sultanlı, Cəfər Xəndan, Məmməd Cəfər Cəfərov, Məmməd Arif Dadaşzadə, Həmid Araslı, Feyzulla Qasımlı, Mir Cəlal Paşayev, Məmmədhüseyn Təhməsi, Muxtar Hüseynzadə, Ələvsiz Abdullayev, Hadi Mirzəzadə, Cəfər Cəfərov, Əliheydər Qəhrəmanov, Bəxtiyar Vahabzadə, Pənah Xəlilov, Mehdiqan Vəkilov, Abbas Zamanov və başqaları dərs deyirdilər.

1958-ci ildə BDU-da ayrıca Şərqşünaslıq fakültəsinin yaranması qərara alınmışdı. Lakin burada təhsil alan tələbələrin sayı az olduğundan rektorluq Kitabxanaçılıq şöbəsini də müvəqqəti olaraq bu fakültənin nəzdinə verməyi qərara almışdı. O vaxt Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müəllimləri bu məsələyə narazılıqlarını bildirsələr də, onların etirazı nəzərə alınmadı və beləliklə, Kitabxanaçılıq şöbəsi 1958-ci ildən 1962-ci ilədək Şərqşünaslıq fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərdi.

Həqiqətə nəminə dəmək lazımdır ki, Filologiya fakültəsində fərqli olaraq Şərqşünaslıq fakültəsinin profili Kitabxanaçılıq şöbəsinin profilinə uyğun gəlmədiyinə görə kitabxanaşünaslıq və bibliografiya elmi ilə bağlı olan məsələlər burada lazımi səviyyədə müzakirəyə çıxarıla və həll edilə bilmirdi. Bundan başqa yeni fakültədə əvvəlki ictimai mühit, yaradıcılıq atmosferi, qaynar elmi həyat yox idi. Bu uyğunsuzluq gündən-günə hiss edildiyindən 1958-ci ildə Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrasının baş müəllimi vəzifəsinə seçilən A.Xəlfov və onun məsləkdəşləri şöbədəki durğunluğu aradan aqldırmaq üçün yollar arayırdılar. Onlar müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılması və ya şöbənin yenidən Filologiya fakültəsinin nəzdinə qaytarılması uğrunda mübarizəyə başlamışdılar. Gənc baş müəllim A.Xəlfovun mübarizliyi və professor Ə. Abdullayevin dəstəyi ilə universitetin rektorluğu 1962-ci ilin sentyabrında Kitabxanaçılıq şöbəsinin yenidən Filologiya fakültəsinin nəzdinə qaytarılması haqqında qərar qəbul etmişdi.

Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 22 sentyabr 1959-cu ildə qəbul etdiyi «Ölkədə kitabxana işinin vəziyyəti və onu

yaxşılaşdırmaq tədbirləri haqqında» qərarında yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrların, xüsusilə elmi, elmi-texniki, ali məktəb kitabxanaları üçün mütəxəssis kadrların hazırlanması zəruri hesab edilmişdi. Bu qərara uyğun olaraq yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrların hazırlanmasının qənaətbəxş olmamasını, universitetin Kitabxanaçılıq şöbəsinin tələbə qəbulunun azlığını nəzərə alan hökumət Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Ali və Orta İxtisas Təhsili Komitəsinin mütəxəssis kitabxanaçı kadrların hazırlanmasının yaxşılaşdırılması haqqında tədbir görməyi məsləhət bilmişdi.

Təhsil Komitəsi Bakı Dövlət Universitetində kitabxanaçı kadrların hazırlanması vəziyyətini yoxlayıb müzakirə etmək üçün xüsusi komissiya yaratmışdı. Komissiya universitetin Şərqşünaslıq fakültəsi yanında Kitabxanaçılıq şöbəsinin işini yoxlamış, burada tələbə kontingentinin tərkibini, Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrasının elmi potensialını araşdırmışdı. Yoxlama zamanı məlum olmuşdu ki, son illər kafedraya gənc qüvvələr cəlb olunmuş, respublikamızda ilk dəfə olaraq kitabxana işinin tarixinə dair dissertasiya müdafiə edilmiş, kitabxanaşünaslıq üzrə elmlər namizədi yetişmişdir. Kitabxanaçılıq şöbəsinin yetirməsi Abuzər Alı oğlu Xəlilov 1962-ci ildə «Sovet Azərbaycanında kitabxana işinin tarixindən (1920-1933-cü illər)» mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək tarix elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdı.

Kitabxanaçılıq şöbəsinin bu göstəricilərini və elmi potensialını nəzərə alan komissiya yəni və qiyabi şöbələri birləşdirib müstəqil fakültə yaradılmasını məqsəd uyğun hesab etmişdi.

Bütün bunları nəzərə alaraq, Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin göstərişinə əsasən 1962-ci ilin avqust ayında Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Ali və Orta İxtisas Təhsili Komitəsi həmin il sentyabrın 1-dən Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsi nəzdindəki Kitabxanaçılıq şöbəsinin yəni və qiyabi bölmələrinin birləşdirilməsi və müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılması haqqında qərar verdi.

Maraqlıdır ki, 1947-ci ildə universitetin Filologiya fakültəsi yanında Kitabxanaçılıq şöbəsinin açılması haqqında qərar bu ali təhsil ocağının rektoru kimi imzalamış akademik Abdulla Qarayev düz 15 il sonra – 1962-ci ildə artıq Təhsil Komitəsinin sədri kimi müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılması haqqında qərar də qol çəkdi. Həmin qərar əsasında isə Bakı Dövlət Universitetinin rektoru, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademiki, geologiya-minerolo-giya elmləri doktoru, professor Şəfaət Mehdiyev 1962-ci ilin sentyabrında öz qərarını imzaladı. Bu qərar əsasında həmin il oktyabr ayının 1-dən universitetdə ayrıca Kitabxanaçılıq fakültəsi təşkil olunurdu.

Rektorun qərarı ilə Kitabxanaçılıq şöbəsinin yetişdirməsi, Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrasının baş müəllimi, tarix elmləri

namizədi Abuzər Alı oğlu Xətəfov Kitabxanaçılıq fakültəsinin ilk dekanı vəzifəsinə təyin edildi.

Göründüyü kimi, Kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılmasında və inkişafında akademiklər Abdulla Qarayevin, Şəfaət Mehdiyevin, gənc müəllim Abuzər Xətəfovun və başqalarının çox önəmli xidməti olmuşdur. Onlar kitab mədəniyyətinə və kitabxana işinə yüksək qiymət verir, kitabxanaçı kadrların hazırlanmasına respublikamızın mədəni tərəqqinin əsas amillərindən biri kimi baxır, kitabxanaşünaslıq və biblioqrafiyanın inkişaf etdirilməsində, bu sahədə elmlər namizədləri və elmlər doktorlarının yetişdirilməsində böyük qayğı göstərirdilər.

Kitabxanaçılıq fakültəsinin sonrakı illərdə əldə etdiyi nailiyyətlər, qəbul planının ilbəil artması, müəllim kadrlarının çoxalması, elmi kadrlarının səviyyəsinin yüksəldilməsi məhz həmin qayğının təzahürü kimi qiymətləndirilməlidir.

Gənc dekan A.Xətəfovun təşəbbüsü ilə 1963-cü ildə Kitabxanaçılıq fakültəsinin axşam şöbəsi yaradıldı. Axşam şöbəsinin təşkilatı Bakıda və Sumqayıtda yaşayıb işləyən kitabxanaçıların ali təhsil almaları üçün əlverişli şərait yaratdı. A.Xətəfovun səyi nəticəsində respublikamızın kitab ticarəti müəssisələrinin yüksək ixtisaslı mütəxəssis kitabşünas-biblioqraf kadrlara olan tələbatı nəzərə alınaraq 1963-cü ildə Kitabxanaçılıq fakültəsinin nəzdində yeni bir şöbə – Kitabşünaslıq və kitab ticarətinin təşkilatı şöbəsi təşkil edildi.

Belə vacib bir şöbənin yaradılması mədəniyyətimizin mühüm sahələrindən olan kitabşünaslığın inkişafına mühüm töhfə idi. Azərbaycan Nazirlər Sovetinin qərarı ilə 1963-1964-cü tədris ilində kitabşünaslıq və kitab ticarətinin təşkilatı ixtisası üzrə axşam və qiyabi şöbələrinə, 1968-1969-cu tədris ilində isə gündüz şöbəsinə tələbə qəbulu başlandı. Respublikamızın görkəmli kitabşünasları və kitab ticarəti mütəxəssislərinin bu vacib işi cəlb edilməsi nəticəsində Kitabxanaçılıq fakültəsinin təcrübəli kollektivi bu sahədə kadr hazırlığının təşkilində mühüm nailiyyətlər qazandı.

Təxminən 20 il uğurla fəaliyyət göstərən həmin şöbə, təəssüf ki, Azərbaycanın işləyən, fəqət kitab mədəniyyətində xəbərsiz olan özündənrazı məmurların laqeydliyi ucbatından bağlandı. 1990-cı illərdə fakültənin dekanı, professor A.Xətəfov yenidən yuxarı təşkilatlara müraciət edərək, kitabşünaslıq və kitab ticarətinin təşkilatı ixtisasına böyük tələbat olduğunu əsaslandırıb və bu şöbənin bərpaasına çalışdı. Bu məsələnin müsbət həllində Azərbaycan Nazirlər Soveti yanında Dövlət Mətbuat Komitəsinin sədri, tanınmış jurnalist Rəşid Mahmudovun xüsusi rolu oldu. Belə ki, məhz onun yaxından köməyi sayəsində respublika hökuməti bu barədə müsbət qərar çıxardı.

Beləliklə, həmin şöbənin yenidən bərpa olunması istiqamətində professor A.Xətəfovun uzun illər ərzində apardığı gərgin mübarizə öz

bəhrəsini verdi. Hazırda fakültədə Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrası fəaliyyət göstərir.

Ümumiyyətlə, 1962-2012-ci illərdə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin 3 dekanı – 1962-1970; 1979-1993-cü illərdə tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Alı oğlu Xəlilov; 1970-1979-cu illərdə məktəbdən məktəbə keçən işçisi, professor Zöhrab Hüseyn oğlu Əliyev; 1993-2012-ci illərdə tarix elmləri doktoru, professor Xəlil İsmayıl oğlu İsmayılov başçılıq etmişdir. 2012-ci ildə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekanı fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, dosent Azad İsa oğlu Qurbanovdur.

Hazırda Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi Azərbaycan Respublikasında kitabxanaşünas-informasioloq, kitabşünas və nəşriyyat redaktoru ixtisasları üzrə kadr hazırlayan yeganə fakültədir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində 050215 – Kitabxanaçılıq və informasiya, 050205 – Kitabşünaslıq ixtisasları üzrə bakalavr kadrları; HSM 150017 – Kitabxanaşünaslıq, HSM 150020 – Biblioqrafiyaşünaslıq, HSM 150023 – Kitabxana fondlarının formalaşması və istifadəsi, HSM 060005 – Nəşriyyat işi və redaktoretmə ixtisaslaşmaları üzrə iş magistr kadrları hazırlanır.

Fakültənin maddi-texniki bazası, elmi-pedaqoji potensialı tədrisin dünya standartları səviyyəsində təşkilini imkan verir.

Fakültədə 4 kafedra – Kitabxanaşünaslıq; Biblioqrafiyaşünaslıq; Kitabxana resursları və informasiya-axtarış sistemləri; Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedraları fəaliyyət göstərir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində tədrisin təşkili və elmi-tədqiqat işlərinin aparılması ilə bacarıqlı elmi-pedaqoji kollektiv məşğul olur. Fakültədə 3 elmlər doktoru, professor, 13 fəlsəfə doktoru, dosent və 13 müəllim çalışır.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi öz fəaliyyəti dövründə 5 min nəfərdən artıq yüksək ixtisaslı kadr hazırlamışdır.

Azərbaycan Respublikasının müstəqiliyi və informasiya cəmiyyəti şəraitində kitabxana işində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinin daha geniş imkanlara malik olduğu nəzərə alınaraq 2003-cü ildə Kitabxanaçılıq fakültəsinin adı dəyişdirilmiş və "Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi" adlandırılmış, onun maddi-texniki bazası yaxşılaşdırılmış və kadr potensialı gücləndirilmişdir. Kitabxanaçılıq-informasiya ixtisasının hazırkı dövrün tələbatına uyğun şəkildə yeniləşməsində ABŞ-ın İllinoys və Urbana-Şampeyn universitetlərinin, Fransanın Nitsa Universitetinin Lion Ali Məktəbinin, Belçikanın Namur Ali Kitabxanaçılıq Məktəbinin, eləcə də Rusiya ali məktəblərinin təcrübələrindən geniş istifadə edilmişdir.

Fakültə 2008/2009-cu tədris ilində Boloniya prosesinə qoşulmuşdur.

Müstəqillik illərində Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin kadr hazırlığı sahəsindəki fəaliyyəti həm kəmiyyət, həm də keyfiyyət cəhətdən yaxşılaşmış, bakalavriatura və magistratura təhsil pillələrində 2500-ə yaxın kadr hazırlanmışdır.

Hazırda fakültədə bakalavr pilləsi üzrə 430, magistratura pilləsində isə 40 nəfər tələbə təhsil alır, 5 aspirant və 18 dissertant elmi axtarışlarını davam etdirir.

Müstəqillik şəraitində təhsil sahəsində aparılan islahatların əsas məqsədi müstəqil Azərbaycan Respublikasının təhsil sisteminin dünya standartları səviyyəsinə qaldırılması məqsədini həll etməkdir. Bu mühüm işdə Fakültə Elmi Şurası kollektivin əsas istinad nöqtəsi kimi fəaliyyət göstərir, onun işini istiqamətləndirir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasında, elmi-tədqiqat və metodiki işlərin aparılmasında, pedaqoji kadrların seçilib, yerləşdirilməsində 1962-ci ildən yaradılan Fakültə Elmi Şurasının rolu böyükdür.

Kitabxanaçılıq fakültəsinin Elmi Şurası fəaliyyət göstərirdiyi müddətdə şərfli yol keçmiş, fakültənin tarixində həlledici rol oynamışdır. Fakültədə elə bir tədris, elm və təbii işi olmamışdır ki, Elmi Şuranın müzakirəsindən kənara qalsın. Elmi Şura fakültə tədris planının, fənn proqramlarının, metodik vəsaitlərin, ixtisas kursu, seçmə kurs və ixtisaslaşma proqramlarının, istehsalat təcrübəsi proqramlarının müzakirə və təsdiqində, elmi-tədqiqat işlərinin istiqamətinin müəyyənləşdirilməsində, dissertasiya işi və buraxılış işi mövzularının təsdiqində fakültənin ali orqanı kimi mühüm işlər görür. Elmi Şura eləcə də fakültədə təlim-təbii işlərinin məqsədyönlü aparılmasına, tədris prosesinin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsində istiqamət verir. Dekan və fakültəyə qəbul edilən bütün müəllimlər Elmi Şurada seçilməli olduqlarından professor-müəllim heyətinin komplektləşdirilməsində, seçilib yerləşdirilməsində Elmi Şuranın rolu olduqca böyükdür.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin Elmi Şurası respublikamızda kitabxanaşünaslıq, biblioqrafiya və kitabşünaslığa dair yeganə elmi mərkəz olduğundan burada tez-tez kitabxana işinin inkişafına, əhəliyyətli kitabxana xidmətinin aktual problemlərinə dair məsələlər müzakirə edilir, məruzələr dinlənilir, elmi tövsiyələr hazırlanır.

1960-1970-ci illərdə Elmi Şuranın fəaliyyətində əsas yerlərdən birini müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsi üçün fərdi tədris planının təsdiqi tutmuşdur. Bu plan üç dəfə 1970, 1980 və 1990-cı illərdə tərtib və təsdiq edilmişdir. Bunlar o zaman Sovet İttifaqı miqyasında keyfiyyətli tədris planları kimi qiymətləndirilmişdir. 1990-cı illərdə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanununa əsasən ölkədə çoxpilləli təhsil sisteminə keçilməsi ilə əlaqədar olaraq fakültə Elmi Şurası iki dəfə "Bakalavr" tədris planını, son illərdə isə

"Magistr" tədris planını müzakirə və təsdiq etmişdir. Elmi Şura son dövrlərdə yeni Təhsil Qanununa uyğun olaraq bütün fənn proqramlarının yenidən işlənib hazırlanmış variantlarını müzakirə və təsdiq etmişdir.

Məlum olduğu kimi, yüksəkixtisaslı kadrların hazırlığının strategiyası hesab edilən tədris planlarının hazırlanması və təbii dövrün tələblərinə, elmi-texniki tərəqqinin səviyyəsinə və ixtisasın gələcək perspektivlərinə əsaslanır. Mövcud olduğu 65 il ərzində Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində 9 tədris planından istifadə edilmişdir. İlk tədris planı 1947-ci ildə tərtib edilmişdir. Bu plan Sovetlər Birliyində ilk universitet tədris planı idi. 1955-ci ildə kitabxanaşünas-bibliograf ixtisası üzrə ilk universitet tədris planı, 1970-cı ildə Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq fakültəsinin yeni tədris planı, 1984-cü ildə ilk dəfə olaraq ölkə üzrə Kitabxanaçılıq fakültəsinin fərdi tədris planı təsdiq edildi.

Azərbaycanın müstəqilliyi illərində Təhsil Qanununun tələblərinə uyğun olaraq, bakalavr pilləsi üzrə tədris planı işlənib hazırlandı. 1996-cı ildə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən ixtisas standartı meydana gəldi. Hazırda Bolonya prosesi ilə əlaqədar tədris planları yenidən işlənmişdir və bu tədris planında dünya kitabxanaçılıq təhsilinin ən mühüm nailiyyətləri öz əksini tapmışdır.

Hazırda Bakı Dövlət Universiteti Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin Elmi Şurasının tərkibinə dekan dos. A.İ.Qurbanov (sədr), kafedra müdirləri prof. A.A.Xətəfov, prof. X.İ.İsmayılov, dos. N.İ.İsmayılov, dos. K.İ.Aslan, dos. E.Y.Əhmədov, dos. M.Ə.Məmmədov, fakültənin aparıcı müəllimlərindən prof. B.V.Allahverdiyev, dos. S.M.Rzayev, dos. A.M.Əliyev, dos. N.M.Mehrəliyeva fəh. dok. X.T.Ağayeva (elmi katib), tələbə həmkarlar təşkilatının nümayəndəsi E.İbrahimli daxildir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində tələbələrin elmi-tədqiqat və rədləşlərinin formalaşmasında Tələbə Elmi Cəmiyyəti mühüm rol oynayır.

Fakültədə yüksəkixtisaslı kadr korpusunun hazırlanmasında 65 illik fəaliyyət təcrübəsi olan TEC çox mühüm rol oynayır.

Hələ 1949-cu ildə Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya kafedrasının nəzdində «Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya» adlı ilk tələbə elmi dərnəyi yaradılmışdır. 1962-ci ildə müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsi yarananda həmin dərnəyin bazasında Tələbə Elmi Cəmiyyəti təşkil olunmuşdur.

1960-cı illərin ikinci yarısından etibarən Kitabxanaçılıq fakültəsi Tələbə Elmi Cəmiyyətinin beynəlxalq əlaqələri yaranmağa başlamış, sonrakı dövrlərdə bu proses daha dinamik xarakter almışdır. Tələbə Elmi Cəmiyyəti bu dövrlərdə Moskva, Sankt-Peterburq, Kiyev, Daşkənd Mədəniyyət İnstitutları ilə, Vilnüs Dövlət Universitetinin, Tbilisi Pedaqoji İnstitutunun müvafiq şöbələri ilə əlaqələr yaratmış, BDU-nun Kitabxanaçılıq fakültəsinin tələbələri həmin institut və universitetlərin təşkil etdiyi elmi konfranslarda,

həmin institutların tələbələri isə Kitabxanaçılıq fakültəsinin təşkil etdiyi konfranslarda fəal iştirak etmişlər.

1982-ci ildə BDU-nun Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin təşkil etdiyi Beynəlxalq Elmi Konfransda həmin universitet və institutların tələbələri də yaxından iştirak etmişlər.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin tələbələri müntəzəm keçirilən Respublika Tələbə Elmi Konfranslarına ənənəvi olaraq Tələbə Elmi Cəmiyyətinin xətti ilə qoşularaq fəallıq göstərmiş, bir sıra mühüm göstəricilərlə imza atmışlar. Ayrı-ayrı dövrlərdə fakültənin əlaçisi tələbələrindən Mirzəməmməd Novruzov, Rasim Süleymanov, Nadir İsmayılov, Kərim Tahirov, Knyaz Aslan, İradə Həmidova və başqaları belə elmi tədbirlərdə aktual mövzularda məruzələrlə çıxış etmiş, müxtəlif dərəcəli diplomlara layiq görülmüşlər.

Azərbaycanın müstəqilliyi illərində fakültədə Tələbə Elmi Cəmiyyətinin fəaliyyəti yeni dövrün tələblərinə uyğun olaraq yenidən qurulmuşdur.

Hazırda Tələbə Elmi Cəmiyyəti özündə 4 dömrəyi birləşdirir: «Kitabxanaşünaslıq», «Bibliografiyaşünaslıq», «Kitabşünaslıq», «Kitabxana resursları və informasiya-axtarış sistemləri». Dömrəklərdə müxtəlif mövzularda məruzələrin müzakirəsi ilə yanaşı, elmi disputların, olimpiadaların, müsabiqələrin keçirilməsi və s. kimi üsullardan geniş istifadə edilir.

Baş müəllim Akif Cəfərovun rəhbərlik etdiyi fakültə Tələbə Elmi Cəmiyyətinin bakalavriatura və magistratura pillələri üzrə 160-dan çox üzvü vardır.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslıq təhsili üzrə elmi-tədqiqat mərkəzi kimi formalaşmışdır. Fakültədə elmi-tədqiqat işləri istiqamətində həyata keçirilir:

Namizədlik və doktorluq dissertasiya işlərinin hazırlanması və müdafiəsi;

Monoqrafiyaların çap edilməsi;

Müvafiq sahələr üzrə tədris-metodik nəşrlərin hazırlanması və çap edilməsi;

Elmi və elmi-kütləvi xarakterli məqalələrin yazılması və dərc edilməsi.

Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq üzrə elmi fikrin ilk mərkəzi 1947-ci ildən yaradılmış «Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya» kafedrası olmuşdur. Bu proses əvvəlcə tədris materiallarının hazırlanması ilə başlamış, 60-70-ci illərdən ciddi tədqiqatlarla davam etmişdir. Qeyd olunan sahələrin müstəqil elmi istiqamət kimi formalaşması Kitabxanaçılıq fakültəsinin ilk ali ixtisas təhsilli müəllimlərinin fədakar elmi əməyinin nəticəsində mümkün olmuşdur.

Aparılan araşdırmalar göstərir ki, 65 il ərzində fakültənin mərkəzlərinin 2500-dən çox elmi əsəri çap olunmuşdur. Kafedralar üzrə

aparıcı mövqe Kitabxanaşünaslıq kafedrasına məxsusdur. Belə ki, bəhs edilən dövrdə Kitabxanaşünaslıq kafedrasının əməkdaşlarının 1100-dən çox müxtəlif xarakterli elmi işi çap olunmuşdur. Biblioqrafiyaşünaslıq kafedrası üzrə əməkdaşların 500-ə yaxın əsərinin çap olunduğu müəyyən edilmişdir. Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasında professor-müəllim heyətinin 400-ə yaxın əsəri işıq üzü görmüşdür. Kitabxana resursları və informasiya-axtarış resursları kafedrasında isə bu rəqəm 400-ü keçmişdir.

Kitabxanaşünaslıq kafedrası üzrə aparılan tədqiqatların nəticəsi olaraq qədim dövrdən zamanımıza qədər Azərbaycan kitabxana işinin tarixi kompleks şəkildə öyrənilmişdir. Eyni zamanda ayrı-ayrı sahəvi kitabxanaların yaranması, inkişaf mərhələləri, müxtəlif regionlarda kitabxana işinin tarixi və təşkili məsələləri, müxtəlif kitabxana proseslərinin təşkilatı və inkişaf qanunauyğunluqları, müstəqil tədqiqat işlərinin obyektinə çevrilmişdir. Azərbaycanda kitabxanaşünaslıq üzrə elmi-tədqiqat işlərinin təşkili və istiqamətləndirilməsi sahəsində əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovun xüsusi xidmətləri olmuşdur. Onun rəhbərliyi ilə son 50 ildə Azərbaycan kitabxanaşünaslıq məktəbi formalaşmışdır. Yüksək ixtisaslı kitabxanaşünas alimlər korpusunun formalaşması da məhz kitabxanaşünaslıq kafedrasının fəaliyyəti ilə bilavasitə əlaqədardır. Bu tədqiqatların nəticəsində professor Abuzər Xələfovun 250-ə yaxın elmi əsəri çap olunmuşdur. Son illərdə kafedranın alimlərindən Knyaz Aslanın, Mehmanlı Məmmədovun, Elçin Əhmədovun, Pərviz Kazımının səmərəli elmi-tədqiqat fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Nəticə etibarilə Azərbaycanda müxtəlif tipli və növlü kitabxanaların, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında kitabxana işinin, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində kitabxana işinin, kitabxanaların metodik-təminat sisteminin, kənd əhalisinə kitabxana xidmətinin, neft sənayesi üzrə müntəxissislər kitabxana-informasiya xidmətinin, uşaq və məktəb kitabxanalarının, kitabxanalararası abonementin, ayrı-ayrı kitabxanaların tarixinin və müasir vəziyyətinin tədqiqi məhz bu kafedranın elmi-tədqiqat fəaliyyətinin nəticəsi olaraq həyata keçirilmişdir.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin Biblioqrafiyaşünaslıq kafedrası müvafiq sahə üzrə elmi fikrin mərkəzi kimi xüsusi mövqeyə malikdir. Kafedranın əməkdaşlarının elmi-tədqiqat istiqaməti Azərbaycan biblioqrafiyasının tarixinin, təşkili və idarə olunmasının elmi əsaslarının müəyyənləşdirilməsi, mövcud biblioqrafik resurslardan səmərəli istifadənin optimallaşdırılmasına təsir edən konsepsiyanın hazırlanmasından ibarətdir. Bu istiqamətdə aparılan tədqiqatların bir qismi Azərbaycan biblioqrafiyasının tarixinin köklü şəkildə öyrənilməsi ilə bağlıdır. Tədqiqatların digər istiqaməti ayrı-ayrı kitabxana və informasiya orqanlarının biblioqrafik fəaliyyətinin öyrənilməsi və ümumiləşdirilməsi ilə əlaqədardır. Son illərdə Biblioqra-

fiyaşünaslıq kafedrasında aparılan tədqiqatların ayrıca istiqaməti kimi biblioqrafik resursun yerləşməsi və ondan səmərəli istifadə məsələlərinin tədqiqidir. Kafedranın professor-müəllim heyətinin yaradıcılığının kəmiyyət xarakteristikası baxımından təhlili göstərir ki, məkdər mədəniyyət işçisi, professor Zöhrab Əliyev, görkəmli biblioqraf-alim Əşrəf Xəlilov, dosent Nadir İsmayilov və başqaları daha səmərəli fəaliyyət göstərmişlər. Professor Zöhrab Əliyevin yaradıcılığında mərkəzi mövzu Azərbaycan biblioqrafiyasının tarixinin tədqiq edilməsidir. O, bu istiqamətdə dissertasiya müdafiə etmiş, bir neçə dərslik və dərs vəsaiti, onlarla elmi məqalə çap etdirmişdir. Dosent Əşrəf Xəlilov isə Azərbaycan ədəbi biblioqrafiyasının, onun ilk qaynaqları olan təzkiyələrin biblioqrafik informasiya mənbəyi kimi tarixini və mahiyyətini tədqiq edən nüfuzlu alimdir. Dosent Nadir İsmayilovun elmi-tədqiqat fəaliyyəti Azərbaycanın kitabxana-biblioqrafiya resurslarının təşkilatı, inkişafı, yerləşməsinin müasir vəziyyəti və ondan səmərəli istifadə edilməsi yolları ilə bağlıdır.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin aparıcı kafedralarından biri də Kitabxana resursları və informasiya-axtarış sistemləri kafedrasıdır. Kafedranın elmi-tədqiqat istiqaməti kitabxanaların informasiya resurslarının tədqiqi və ondan istifadənin səmərəli yollarının müəyyən edilməsidir. Bu istiqamətdə tədqiqatların təşkilatı sahəsində kafedra müdiri, tarix elmləri doktoru, professor Xəlil İsmayilovun, eləcə də aparıcı müəssislərdən dos. A. Əliyevin, dos. S.Xəlilovanın, baş müəllim S.Mustafayevanın və başqalarının fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Onlar müvafiq istiqamətdə 100-dən çox elmi əsər, o cümlədən monoqrafiya, dərs vəsaiti və elmi məqalələr nəşr etdirmişlər.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin aparıcı kafedralarından biri də Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasıdır. Kafedranın elmi-tədqiqat istiqaməti Azərbaycan kitab mədəniyyətinin tarixi və müasir vəziyyətinin öyrənilməsi, nəşriyyat işinin təşkilatı məsələlərinin tədqiq edilməsidir. Bu istiqamətdə aparılan tədqiqatlarda professor Bayram Allahverdiyevin fəaliyyəti daha çox diqqəti cəlb edir. Onun yaradıcılığında Orta Əsr Azərbaycan kitabının xüsusiyyətləri, Azərbaycan texniki kitabının tarixi, dünya kitabçılıq işinin tarixi və s. məsələlər mühüm yer tutur. Son zamanlar kafedra müdiri dos. Knyaz Aslanın nəşriyyat işinin və redaktor sənətinin müasir problemləri, dəbiyyat növlərinin redaktəsi ilə bağlı apardığı araşdırmaların nəticəsi kimi nəşr etdirdiyi elmi əsərlər aktualıq kəsb edir. Bundan başqa kafedranın mərkəzlərindən dos. N.Mehrəliyeva, dos. Ş.Quliyeva, fəlsəfi doktoru V.Musalı, fəlsəfi doktoru Ə. Bayramov və b. kitabşünaslığın, nəşriyyat işinin və redaktənin ayrı-ayrı istiqamətləri üzrə ciddi araşdırmalar aparırlar.

Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi beynəlxalq əlaqələrdə sahəsində zəngin təcrübəyə malikdir. Fakültə fəaliyyət

başladığı ilk vaxtlardan etibarən SSRİ-nin nüfuzlu elm, təhsil mərkəzləri ilə əlaqələr yaratmağa başlamış və bu əlaqələrin tədrisin keyfiyyətini və müntəxəssis hazırlığınının səviyyəsinin yüksəldilməsinə müsbət təsir göstərmişdir. Fakültənin Moskva Dövlət Mədəniiyyət və İncəsənət Universitetinin, Sankt-Peterburq Dövlət Mədəniiyyət və İncəsənət Universiteti, Daşkənd Dövlət Mədəniiyyət və İncəsənət Universiteti, Vilnyüs Dövlət Universiteti, Tbilisi Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Kitabxanaçılıq fakültələri ilə sıx elmi əlaqələri və əməkdaşlığı olmuşdur. Bu elmi əlaqələrin yaradılmasında, inkişafında böyük rolu və müstəsna xidmətləri olmuş alimlər arasında professor Abuzər Xəlilovun, professor Zöhrab Əliyevin, professor Xəlil İsmayılovun, professor Bayram Allahverdiyevin, dosent Rasim Kazımovun və başqalarının xüsusi rolu olmuşdur.

Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi respublika daxilində də müvafiq elm, təhsil və mədəniiyyət ocaqları ilə sıx elmi əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərmişdir. Bu baxımdan fakültənin M.F.Axundov adına Milli Kitabxanası, AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası, Prezident Kitabxanası və digər respublika əhəmiyyətli kitabxanalarla əlaqələri daim inkişaf etmişdir. Fakültənin bu əlaqələri, respublikamız dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra daha da intensivləşmişdir.

Bu sahədə Azərbaycan Kitabxanaçılar Cəmiyyətinin (prezidenti prof. A.A.Xəlilovdur) və Azərbaycan Kitabxana İşinin İnkişafı Assosiasiyasının (prezidenti prof. X.İ.İsmayılovdur) böyük rolu olmuşdur. Təsis olunduğu vaxtdan dərhal sonra hər iki qurum dünyanın bir çox ölkələrində fəaliyyət göstərən kitabxana təşkilatları, beynəlxalq təşkilatlar ilə sıx işgüzar əlaqələr qurmağa başlamışdır.

Son zamanlar akademik Abel Məhərrəmovun rəhbərliyi ilə universitetdə böyük quruculuq işləri və təhsil islahatının aparılması, universitetin beynəlxalq nüfuzunun artması, maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və s. kimi təqdirəlayiq tədbirlər Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin kollektivini də yeni nailiyyətlər qazanmağa səfərbər edir. Olduqca xoşdur ki, rektorluğu dövründə akademik Abel Məhərrəmov həmişə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinə xüsusi qayğı göstərmiş, onun inkişafı naminə konkret təməllər və sərəncamlar imzalamışdır. Məsələn, 1999-cu ildə məhz onun əmri ilə respublikamızda ilk dəfə olaraq məkdar elm xadimi, professor Abuzər Xəlilovun rəhbərliyi ilə Kitabxanaşünaslıq kafedrasının nəzdində "Kitabxana işinin kompüterləşdirilməsi" elmi-tədqiqat laboratoriyası yaradılmış, bu laboratoriya BDU Elmi Kitabxanasının kompüterləşdirilməsində və elektron kataloqun yaradılmasında çox böyük işlər görmüşdür.

Qədirbilən kollektivimiz bu faktı da ehtiramla xatırlayır ki, 2004-cü ildə məhz akademik A.Məhərrəmovun əmri ilə informasiya cəmiyyətinin tələbləri nəzərə alınmaqla Kitabxanaçılıq fakültəsinin adı dəyişdirilərək

"Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi" adlandırılmış, tədris planına kitabxana-informasiya texnologiyasına, kitabxana işinin kompüterləşdirilməsi, elektron kitabxanaların, elektron kataloqların yaradılmasına və s. dair yeni fənlər daxil edilmiş, eyni zamanda fakültənin qəbul planı sabitləşmiş, maddi-texniki bazası xeyli möhkəmləndirilmişdir.

Informasiya cəmiyyəti şəraitində dünyada baş verən global proseslər, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının həyatın bütün sahələrində, o cümlədən kitabxana işində nüfuzu və təsiri Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin fəaliyyətinə də təsir göstərmişdir. Son zamanlar fakültəmizin tədris və elmi həyatında bir sıra müsbət dəyişikliklər baş vermiş, müəyyən islahatların başlanğıcı qoyulmuşdur. Hər şeydən öncə yeni dekanlıq öz fəaliyyət planını akademik A.Məhərrəmovun apardığı islahatlar proqramına uyğun şəkildə qurmaq üçün tədris prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi sərəfə çalışır. Tədrisdə yeni innovasiyaların tətbiqi, tədrisin informasiya təminatının ödənilməsi, Bolonya prosesinin tətbiqi ciddi məl olunması, biliyin qiymətləndirilməsinin, şəffaflığının və ədalətliyinin artırılması, peşə hazırlığının yüksəldilməsi və s. kimi mühüm məsələlər bu istiqamətin tərkib hissəsi daxilidir. Artıq bu sahədə bir sıra konkret irəliləyişlər diqqəti cəlb etməkdədir.

Əsas məsələlərdən biri fakültənin tədris planlarının və proqramlarının yeniləşməsi ilə bağlıdır. İlk növbədə yeni tədris ilində magistratura təhsil pilləsində Bolonya prosesinin tətbiqi ilə bağlı olaraq tədris planının dəyişdirilməsi nəzərdə tutulur. Bununla bağlı bir neçə aydır ki, dekan və kafedra müdirləri dövrün və zamanın tələbindən irəliləyən yeni fənlərin tədris planına əsaslandırılmış şəkildə daxil edilməsi üçün xeyli iş görmüşlər.

İbtidai, Azərbaycanca tədris prosesi dinamik inkişaf etdiyində kitabxana-informasiya fəaliyyətində informasiya cəmiyyətinin sosial sifəti ilə baş verən yeniliklər bakalavriat tədris planında da dəyişikliklər aparılmasını tələb edir. Artıq dekanlıq və kafedra müdirləri bu istiqamətdə işlərin operativ şəkildə görülməsi məqsədilə ciddi hazırlıq işlərinə başlamışlar.

Tədrisin texniki baza təminatının yaxşılaşdırılması da gündəlikdə duran vacib problemlərdəndir. Bu ilin sonunadək fakültəmizdə fəaliyyət göstərən tədris laboratoriyalarının müasir kompüter və digər texniki avadanlıqlarla təchiz olunması, fakültədə xüsusi hibrid kitabxananın yaradılıb istifadəyə verilməsi dekanlığın həyata keçirməyi planlaşdırdığı tədbirlər sırasındadır.

Bu yaxınlarda fakültəmizdə "Kitabxanaşünaslıq, bibliografiyaşünaslıq və kitabşünaslığın aktual problemləri" adlı elmi seminar yaradılmış, Azərbaycan kitabxanaşünaslıq elminin banisi, məkdər elm xadimi, professor A.Xəlilovun sədrliyi ilə xüsusi təşkilat komitəsi fəaliyyətə başlamışdır. Respublikamızda analoqu olmayan bu seminarın tezliklə təkcə ölkəmizdə deyil, beynəlxalq aləmdə də nüfuz qazanacağını əminliklə söyləmək olar.

Bununla yanaşı, artıq fakültənin 4 kafedrasında – Kitabxanaşünaslıq, Biblioqrafiyaşünaslıq, Kitabxana resursları və informasiya-axtarış sistemləri, Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedralarında mövcud olan elmi seminarların fəaliyyəti gücləndirilmiş, bu qurumlarda aparılan elmi tədqiqat işlərinin keyfiyyətinə və aktuallığına nəzarətin təmin olunması üçün konkret tapşırıqlar verilmişdir. Bu günə qədər keçirilən elmi seminarlar özünün yüksək səviyyəsi ilə diqqəti cəlb edir.

Eyni zamanda Bakı Dövlət Universitetində yeni reyting sisteminin tətbiq olunması nəzərə alınaraq professor-müəllim heyətinin elmi tədqiqat işlərinin nəticələrinin nüfuzlu elmi jurnallarda çap olunması, məqalələrin beynəlxalq konfranslarda iştirak etməsi, fakültəmizdə respublika və beynəlxalq miqyaslı elmi konfrans və seminarların keçirilməsi də yaxın gələcəkdə gerçəkləşdirilməsi nəzərdə tutulan vacib məsələlərdir.

Bir vacib məqamı da vurğulamalıyıq ki, dekanlıq fakültə müəllimlərinin peşə səviyyəsinin artırılması istiqamətində işlərin görülməsi üçün də müəyyən hazırlıq tədbirləri aparır. Bu baxımdan fakültənin beynəlxalq əlaqələrinin təmin edilməsi, Türkiyənin, Rusiyanın, İranın təhsil və informasiya müəssisələri ilə təcrübə mübadiləsinin aparılması, qarşılıqlı yaradıcılıq əzamiyyətlərinin təşkili, eləcə də yaxın gələcəkdə xarici ölkələrin ali təhsil ocaqları ilə tələbə mübadiləsinə nail olunması nəzərdə tutulur.

Son aylarda fakültəmizin sosial-mədəni həyatında canlanma baş vermişdir. Müəllim və tələbə kollektivinin birgə səyi ilə Azərbaycan xalqının tarixi və əlamətdar günlərinin qeyd edilməsi, xüsusilə 8 Mart - Beynəlxalq Qadınlar Günü, Xocalı soyqırımı, Novruz bayramı, 31 Mart - azərbaycanlıların soyqırımı və s. kimi günlərə bağlı mədəni-kütləvi tədbirlərin keçirilməsi gələcənin mənəvi tərbiyəsində mühüm rol oynayır. Yeri gəlmişkən, Novruz bayramı münasibətilə keçirilən müsabiqədə Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin Bakı Dövlət Universiteti üzrə 2-ci yeri qazanması yeni uğurların başlanğıcı kimi dəyərləndirilə bilər. Eyni zamanda fakültə məqalələrinin, yeni kitab təqdimatlarının, qazanılmış nailiyyətlərin qeyd olunması, habelə müxtəlif bilik və idman yarışlarının keçirilməsi də müəllim və tələbə həyatına rəng və mənəvi çalarları qatır.

Bu ilin sentyabrında Azərbaycanda yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrların hazırlanmasının – Bakı Dövlət Universitetində Kitabxanaçılıq şöbəsinin açılmasının 65, müstəqil Kitabxanaçılıq fakültəsinin yaradılmasının isə 50 yaşı tamam olur. Bu illər ərzində fakültəmiz böyük və şərəfli inkişaf yolu keçmiş, 6 mindən artıq yüksək ixtisaslı-peşəkar kitabxanaçı-informasioloq kadrları hazırlamışdır. Fakültənin hazırladığı kadrlar demək olar ki, respublikamızın bütün kitabxanalarında fəaliyyət göstərir, kitabxana işinin müasir informasiya cəmiyyətinin tələbləri səviyyəsində yenidən qurulmasında, həaliyyət kitabxana-informasiya xidmətinin təşkilində yaxından iştirak edir. Bu

dövrdə respublikamızda ali kitabxanaçılıq təhsilinin inkişafı sahəsində olduqca böyük uğurlar qazanmasında Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin yaradıcısı və ilk dekanı professor Abuzər Xəlilovun səmərəli fəaliyyətini xüsusi vurğulamaq lazım gəlir. Onun xidməti sayəsində yüksək ixtisaslı kitabxanaçı-informasioloq kadrların hazırlanması istiqamətində böyük nailiyyətlər qazanılmış, bu fakültə kitabxanaçılıq təhsilinin və elminin ən qabaqcıl mərkəzlərindən birini çevrilmişdir.

Prof. Abuzər Xəlilov Azərbaycanca kitabxana işi sahəsində ilk namizədlik və doktorluq dissertasiyası müdafiə etmiş, milli kitabxanaşünaslıq elmi məktəbinin banisi olmuş, özünün ardıcıllarını yetirmişdir.

Fakültənin yaradıcısı və ağısaqqalı prof. A.Xəlilov müstəqillik illərində respublikamızın və BDU-nun ictimai həyatında yaxından iştirak etmiş, “Kitabxana işi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununu hazırlayan işçi qrupunun rəhbəri, “Təhsil Qanunu”nun işçi qrupunun üzvü, Bakı Dövlət Universitetinin Nizamnaməsini hazırlayan komissiyanın üzvü olmuşdur.

Yüksək ixtisaslı kitabxanaçı-informasioloq kadrların hazırlanmasında, kitabxanaşünaslıq elminin inkişaf etdirilməsində, kitabxanaşünaslığa dair ilk milli dərsliklərin yaradılmasında xidmətlərini görən prof. A.Xəlilov “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilmiş, “Azərbaycan Respublikasının əməkdar Mədəniyyət işçisi”, “Azərbaycan Respublikasının əməkdar elm xadimi” fəxri adlarına layiq görülmüşdür. 2008-ci ildən isə o, Prezident təqaüdçüsüdür. 2011-ci ildə prof. A.Xəlilovun 80 illik yubileyi respublika və beynəlxalq miqyasda geniş qeyd edilmiş, bu yubiley bütövlükdə Bakı Dövlət Universitetinin və ölkəmizin mədəniyyət bayramına çevrilmişdir.

Professor A.Xəlilovun uzun illər ərzində yaratdığı ənənələr bu gün uğurla davam etdirilir. Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin kollektivi bu ənənələri daha da inkişaf etdirmək və BDU-da həyata keçirilən təhsil islahatlarına yeni tədris və elmi nailiyyətlərlə cavab vermək üçün öz potensialından daha səmərəli istifadə etməyi cəy göstərir.

Biz bütün bu nailiyyətləri görən, eləcə də Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin daha da inkişaf edib çiçəklənməsi üçün öz qayğı və diqqətini əsirgəməyən, kollektivin kadr siyasətinin formalaşdırılmasına və gücləndirilməsinə hərtərəfli kömək göstərən, təhsil islahatlarının uğurla həyata keçirilməsi üçün hər cür şərait yaradan möhtərm rektorumuz akademik Abel Məhərrəmov qədirbilən professor-müəllim heyəti və tələbə kollektivi adından ürək-dən minnətdarlığımızı bildiririk!

Doğma universitetimizin daha da çiçəklənməsi naminə bu şərəfli yolda hər kəsə yeni-yeni uğurlar arzulayırıq!

БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННЫЙ ФАКУЛЬТЕТ  
БАКИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА  
НА ПУТИ РАЗВИТИЯ

Azad QURBANOV  
*Bakı Dövlət Universiteti*  
*azadbey@mail.ru*

Knyaz ASLAN  
*Bakı Dövlət Universiteti*  
*knyazaslan@mail.ru*

**Ключевые слова:** высшее библиотечное образование, библиотечный-информационный факультет, библиография, библиотековедения, книговедение

В статье рассмотрены основные направления создания и развития высшего библиотечного образования в Азербайджане. Здесь же обобщены материалы развития по научно-педагогическом и учебном направлениях библиотечно-информационного факультета Бакинского Государственного Университета.

THE LIBRARY-INFORMATION FACULTY  
THE BAKU STATE UNIVERSITY  
IN WAYS OF DEVELOPMENT

Azad QURBANOV  
*Bakı Dövlət Universiteti*  
*azadbey@mail.ru*

Knyaz ASLAN  
*Bakı Dövlət Universiteti*  
*knyazaslan@mail.ru*

**Keywords:** Educational of higher library science, the library-information faculty, bibliography, librarianship library science, bibliology

The article deals with the main directions of the creation and development of higher education libraries in Azerbaijan. It also summarizes the development of materials for science teaching and learning areas of the library and information department of Baku State University.